

Надія Магльована
здобувач 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник

Лілія Ребуха
д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнський національний університет

ЕФЕКТИВНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СИСТЕМА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ

Досить швидкі трансформаційні події останніх років пов'язані з низкою подій, які певним чином, безумовно, вплинули на життєдіяльність сучасних суспільств: загальна глобалізація, інтеграція націй, народів, держав, економік, політик, освітніх систем змусило всіх нас прийняти у своє життя наукові та інформаційні технології, які ґрунтуються на інтелектуальній власності, знаннях і детермінуються рівнем наукового потенціалу країни. Наша держава також має визначати своє місце у системі європейської інтеграції. Звичайно, цей процес має відбуватися з чіткою орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури.

Безпосередньо, у цьому контексті усі соціальні інститути зазнають значних змін і вимушені перебудувати не лише свої структури, а й переглядати принципи свого функціонування. Реформи не оминули і освіту в цілому, і зокрема вищу школу, у якій останнім часом намітилися тенденції переходу до динамічної ступеневої підготовки фахівців та запровадження двоциклової підготовки (бакалаврат, магістратура), оволодіння ними сучасними інноваційними технологіями.

Звичайно, значні кроки у цьому напрямку вже зроблені, але ще залишається доволі велике коло питань, які потребують докладного вивчення. Так, насамперед, є значна потреба модернізації теоретико-методичних засад вищої освіти, підготовки нової засадничої бази науково-методичного забезпечення тощо. Окремим напрямком дослідження зазначеної проблематики є перегляд ефективної системи

підготовки викладачів ЗВО, зокрема в контексті підвищення вимог до освітньої системи та професійної підготовки висококваліфікованих фахівців.

Перехід вищої школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту базової педагогічної освіти бакалаврів та магістрів, а також вдосконалення змісту, форм і методів їх фахової педагогічної підготовки. З одного боку, це гарантує забезпечення в найближчому майбутньому закладів вищої освіти кваліфікованим персоналом, а з іншого – дасть можливість оновити склад науковців з різних галузей науки.

Саме процес підготовки нової генерації науковців, котрі в подальшому будуть визначати пріоритетний вектор розвитку нашої держави та впливати на весь суспільний розвиток, потребує зростання якості знань, збереження національної культури, докорінного оновлення професійно-педагогічної підготовки викладачів ЗВО.

Відтак, розвиток та трансформація сучасної педагогічної школи в Україні – складний та поліаспектний процес, котрий має наблизити її до європейського рівня соціальних, політичних, педагогічних вимог [1; 3].

На сьогоднішній день, одним з головних критеріїв якості роботи навчального закладу є ефективний рівень підготовки його випускників, який гармонійно поєднує не тільки систему теоретичних знань, але і з вмінням їх застосовувати у практичній діяльності. Тому це вимагає постійного пошуку актуальних та ефективних освітніх підходів, форм і методів навчання, удосконалення планів, програм, підготовку та впровадження у реальний процес інноваційних навчально-методичних матеріалів (посібників, підручників тощо).

Відтак, проголошений курс на Болонську систему, пріоритетом якої є активність, самостійність студентів, їх здатність до конструктивного діалогу, критичність мислення, включеність у дослідно-експериментальну діяльність тощо, має підтримати демократизацію, диверсифікацію та диференціацію освіти, гуманістичну спрямованість виховання, використання інноваційних форм і методів навчання.

Діяльність викладача сучасної вищої школи досить складний та одночасно багатоаспектний чинник у сучасному світі. Суспільство завжди розглядає діяльність викладача як покликання, а до особистості викладача висуває особливі моральні й етичні вимоги. Головною особливістю викладача вищої школи, котрий постає як суб'єкт педагогічної діяльності, є те, що він взаємодіє із навколишнім середовищем, та ставить перед собою певні завдання, та шукає всі шляхи досягнення їх у навчальному просторі [2; 3; 4].

На сьогоднішній день сукупність професійно-обумовлених вимог до сучасного викладача можна розглядати як професійну готовність до педагогічної діяльності в умовах сучасного типу ЗВО. З одного боку, її складові – психофізіологічна, психологічна та фізична готовність, а з іншого – науково-теоретична і практична підготовка як головний чинник професіоналізму.

Враховуючи усе вищезначене зауважимо, що при підготовці викладачів ЗВО необхідно враховувати декілька системних положень, які принципово відрізняють їх від інших видів професійного навчання:

– по-перше, в діяльності викладача вищої школи, на відміну від вчителя середньої школи, спостерігається єдність навчального і наукового початку: він навчає і дуже часто виступає активним дослідником у своїй галузі знання;

– по-друге, у вищій школі набагато сильніше, ніж в середній школі, відбувається проникнення ідей професіоналізації у викладанні всіх наук [2].

Отже, сьогодні зрозуміло, що звична система підготовки викладачів вищої школи вже не задовольняє існуючі соціальні потреби на необхідному рівні, а тому потрібно шукати нові підходи та форми їх навчання. Завдяки цьому стане можливим розроблення реального і універсального механізму конструювання змісту професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців ЗВО на такому рівні, щоб уся освітня система працюючи на випередження, давала змогу підготувати особистість, яка буде перебувати в гармонії з собою та навколишнім середовищем і здатну на високому рівні розв'язувати професійні завдання майбутньої педагогічної діяльності.

Перелік використаних джерел

1. Атаманчук П. С. Важные предпосылки компетентностного становления будущего педагога. «Issues of upbringing and teaching in the context to modern conditions of objective complication of the person's social adaptation processes». Peer-reviewed materials digest (collective monograph published following the results of the CXXXVIII International Research and Practice Conference and I stage of the Championship in Psychology and Educational sciences (London, February 9 – February 15, 2017). London : IASHE, 2017. P. 11 – 16.
2. Білик Р. М. Про особливості підготовки майбутніх фахівців технологічної галузі з дисциплін без пекового циклу URL: file:///C:/Users/Sergij/Downloads/151417-327035-1-SM.pdf
3. Пискунов А. И. Педагогическое образование: концепция, содержание, структура. *Педагогика*. 2001. №3. С. 41-47.
4. Ребуха Л. З. Теоретичні і методичні засади фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Хмельницький, 2019.

Інна Малішевська

здобувач 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:

Лілія Ребуха

д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

НЕПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Нині неперервна педагогічна освіта в закладі вищої освіти характеризується конкурентоспроможністю, нелінійністю, системністю, багатовекторністю, варіативністю, відкритістю, практико-зорієнтованістю, суб'єктністю та ін. [2; 3]. Відповідно процес підготовки педагогічних кадрів передбачає у такому поєднанні поетапне опанування суб'єктами освіти потрібних професійних компетентностей.

Набуття необхідних компетентностей уможливорює ефективне здійснення професійної діяльності в освітніх закладах та установах,